

คำวินิจฉัยของ นายมานิต วิทยาเต็ม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๓/๒๕๕๖

วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง ประธานรัฐสภาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ กรณีการใช้อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาในการพิจารณาญัตติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา จำนวน ๒๑ คณะ ในสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๕ วรรคสี่ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องได้ความว่า นายการุณ ไสงาม สมาชิกวุฒิสภากับคณะ รวม ๓๑ คน มีหนังสือขอให้ประธานรัฐสภาเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาในการพิจารณาญัตติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา จำนวน ๒๑ คณะ ในสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติตามรายงานของคณะกรรมการสามัญเพื่อสรรหาสมาชิกให้ดำรงตำแหน่งกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาตามญัตติที่นายนิพนธ์ วิศิษฐุทศศาสตร์ เป็นผู้เสนอ ซึ่งในการพิจารณาญัตติดังกล่าวในสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๕ วรรคสี่ ดังนั้นการประชุมวุฒิสภาในญัตติดังกล่าวจึงเป็นการประชุมที่มีชอบ ทำให้ผลการประชุมอันเป็นมติใดๆ ของการประชุมในเรื่องดังกล่าวมีชอบและมีอาจใช้บังคับได้ด้วย

ประธานรัฐสภา (พลตรี มนูญกฤต รูปขจร รองประธานรัฐสภา ทำหน้าที่แทนและรักษาราชการแทนประธานรัฐสภา) ผู้ร้อง ได้พิจารณาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า เรื่องนี้ได้มีสมาชิกวุฒิสภา จำนวน ๓๑ คน โต้แย้ง ประกอบกับมีการวิพากษ์วิจารณ์จนมีความเห็นแตกออกเป็น ๒ ฝ่าย คือฝ่ายที่เห็นว่า สามารถทำได้ กับอีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่า การดำเนินการของวุฒิสภาเป็นการขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ จึงทำให้มองได้ว่าเป็นกรณีที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภาแล้ว และเป็นปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลในองค์กร ดังนั้นหากการได้มาซึ่งตัวบุคคลในองค์กรเป็นไปโดยมิชอบหรือมีข้อโต้แย้ง หรือเป็นที่เคลือบแคลง ย่อมส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลในองค์กรด้วย ประธานรัฐสภาจึงเสนอเรื่องพร้อมความเห็นมายังศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ ว่า

๑. การใช้อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาในการพิจารณาผู้ตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา จำนวน ๒๑ คณะ ในสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติขัดต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๕ วรรคสี่ หรือไม่

๒. หากการใช้อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา ตามข้อ ๑ เป็นไปโดยมิชอบด้วยบทบัญญัติของสภา โดยรวมแล้ว ผลหรือมติของวุฒิสภาจากการประชุมดังกล่าวจะใช้บังคับได้หรือไม่

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติว่า

“มาตรา ๑๕๕ ภายในสามสิบวันนับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกได้มาประชุมเป็นครั้งแรก

ในปีหนึ่งให้มีสมัยประชุมสามัญทั่วไป และสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติ

วันประชุมครั้งแรกตามวรรคหนึ่ง ให้ถือเป็นวันเริ่มสมัยประชุมสามัญทั่วไป ส่วนวันเริ่มสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติให้สภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้กำหนด ในกรณีที่การเริ่มประชุมครั้งแรกตามวรรคหนึ่งมีเวลาจนถึงสิ้นปีปฏิทินไม่ถึงหนึ่งร้อยห้าสิบวัน จะไม่มีการประชุมสมัยสามัญนิติบัญญัติสำหรับปีนั้นก็ได้

ในสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติ ให้รัฐสภาดำเนินการประชุมได้เฉพาะกรณีที่บัญญัติไว้ในหมวด ๒ หรือการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญการอนุมัติพระราชกำหนด การให้ความเห็นชอบในการประกาศสงคราม การให้ความเห็นชอบหนังสือสัญญา การเลือกหรือการให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่ง การถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง การตั้งกระทู้ถาม และการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เว้นแต่รัฐสภาจะมีมติให้พิจารณาเรื่องอื่นใดด้วยคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา”

“มาตรา ๒๖๖ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญให้องค์กรนั้นหรือประธานรัฐสภา เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย”

ข้อพิจารณาและการวินิจฉัย

ประเด็นแรกที่จะพิจารณา คือ จะรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ หรือไม่ โดยมีข้อเท็จจริงสรุปว่า วุฒิสภาเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ มีสมาชิกวุฒิสภาจำนวนหนึ่งได้แย้งว่าการที่วุฒิสภาในระหว่างสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติ ได้พิจารณาลงมติแต่งตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาตามรายงานของคณะกรรมการสามัญเพื่อสรรหาสมาชิกให้ดำรงตำแหน่งกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๕ วรรคสี่ จึงเรียกร้องให้เสนอต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖

พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ มีช่องทางเข้าสู่การพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ คือ โดยองค์กรที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่นั่นเองเป็นผู้เสนอ ทางหนึ่ง และโดยประธานรัฐสภาเป็นผู้เสนออีกทางหนึ่ง กรณีนี้ วุฒิสภาซึ่งถูกโต้แย้งอำนาจหน้าที่โดยสมาชิกวุฒิสภา มิได้เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย แต่ประธานรัฐสภา (โดยผู้มีอำนาจทำหน้าที่แทนและรักษาราชการแทน) เป็นผู้ร้องจึงต้องด้วยเงื่อนไขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ ศาลรัฐธรรมนูญพึงรับไว้พิจารณาวินิจฉัย

อย่างไรก็ดี ที่ประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ โดยมติเสียงข้างมากวินิจฉัยว่า การที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยจะต้องเป็นกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญเกิดขึ้นเสียก่อน โดยปัญหานั้นอาจเป็นลักษณะของการมีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญว่า องค์กรหนึ่งองค์กรใดมีอำนาจกระทำการในเรื่องหนึ่งเรื่องใดหรือไม่เพียงใด หรือเป็นลักษณะของกรณีองค์กรตามรัฐธรรมนูญตั้งแต่สององค์กรขึ้นไปมีปัญหาโต้แย้งเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างกัน กรณีตามคำร้องเป็นเรื่องที่ประธานรัฐสภาได้รับคำร้องจากสมาชิกวุฒิสภาจำนวน ๓๑ คน ซึ่งเป็นสมาชิกวุฒิสภาฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับการประชุมหรือมติของวุฒิสภาอันเป็นเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ภายในองค์กร ไม่ใช่กรณีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา และไม่ใช่เป็นเรื่องที่วุฒิสภามีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตนว่าสามารถกระทำได้หรือไม่ กรณีจึงมิใช่ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัยให้ได้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ จึงไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

ดังนั้น ผู้ทำคำวินิจฉัยเห็นว่า การที่จะวินิจฉัยประเด็นต่อไปไม่มีประโยชน์ จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยประเด็นตามคำร้องต่อไปอีก

นายมานิต วิทยาเต็ม
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ